

Sygn. akt VIII RC 473/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

S., dnia 8 kwietnia 2019 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie VIII Wydział Rodzinny i Nieletnich w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Grażyna Robaczewska

Protokolant: stażysta Patryk Kupis

po rozpoznaniu w dniu 25 marca 2019 r. w Szczecinie

na rozprawie sprawy

z powództwa Z. C.

przeciwko B. C.

o ustanowienie przez sąd rozdzielności majątkowej

I. znosi wspólność majątkową małżeńską pomiędzy małżonkami Z. C. i B. C., wynikającą z zawarcia przez nich związku małżeńskiego w dniu 22 listopada 1963 roku w USC w S. (numer aktu małżeństwa USC w S. (...)) z dniem 1 czerwca 2015 roku ustanawiając rozdzielność majątkową;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie.

Sygn. akt VIII RC 473/18

UZASADNIENIE

W dniu 25 września 2018 r. powódka Z. C. wniosła do Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie pozew o ustanowienie z dniem 1 października 1998 r. rozdzielności majątkowej pomiędzy nią, a jej mężem – pozwanym B. C..

W uzasadnieniu pozwu wskazano m.in. iż powódka Z. C. w sierpniu 2018 r. została poinformowana przez pozwanego o powstałym zadłużeniu w wspólnocie mieszkaniowej. Następnie powódka dowiedziała się, iż pozwany od czerwca 2015 r. B. C. zaciągnął kilka kredytów, których jednak nie spłaca.

Pozwany podczas rozprawy w dniu 25 marca 2019 r. uznał powództwo i wyraził zgodę na zniesienie wspólności majątkowej z powódką.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. C. i B. C. w dniu 22 listopada 1963 r. zawarli związek małżeński. Nadal są małżeństwem, nie toczy się pomiędzy nimi sprawa o rozwód. Żadna ze stron nie jest ubezwłasnowolniona.

Strony w dniu 19 września 2018 r. zawarły przed notariuszem umowę majątkową małżeńską o wyłączeniu ustawowej wspólności majątkowej. Ze związku małżeńskiego w dniu (...) urodził się syn stron – A. C..

Początkowo małżonkowie mieszkali wspólnie, jednakże we wrześniu 1998 r. powódka wyprowadziła się do swojej matki, która w tym okresie potrzebowała opieki. Jednakże w tym okresie powódka często odwiedzała pozwanego w jego miejscu zamieszkania, sprawdzała czy wszystko jest w porządku, rozmawiali. Po śmierci matki powódki w 2006

r. małżonkowie nie zdecydowali się na ponowne wspólne zamieszkanie, bowiem B. C. często wyjeżdżał na delegacje i rzadko przebywał w domu. Małżonkowie nie zdecydowali się także na rozwód.

Dowód:

- Odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 8.
- Akt notarialny z dnia 19 września 2018 r. – k. 14.
- Zeznania powódki Z. C. – k. 61.

W dniu 18 czerwca 2003 r. powódka Z. C. darowała swojemu synowi A. C. nieruchomość zabudowaną położoną w S. przy ul (...). Jednocześnie A. C. ustanowił na rzecz powódki dożywotnią i nieodpłatną służebność osobistą polegającą na prawie korzystania przez uprawnioną z całego budynku mieszkalnego.

Dowód:

- Akt notarialny z dnia 18 czerwca 2013 r. – k. 9-11.

W dniu 16 kwietnia 2014 r. Z. C. i pozwany B. C. darowali swojemu synowi A. C. lokal mieszkalny położony w S. przy ul (...). Małżonkowie decyzję o darowaniu mieszkania synowi podjęli wspólnie.

Dowód:

- Akt notarialny z dnia 16 kwietnia 2014 r. – k. 12-13.

Pozwany B. C. mieszka samotnie w lokalu położonym w S. przy ul (...), otrzymuje emeryturę w wysokości ok. 2300 zł miesięcznie. Powódka Z. C. mieszka natomiast w lokalu położonym w S. przy ul (...) w S.. Powódka otrzymuje emeryturę w wysokości ok. 2500 zł miesięcznie. Z powyższej kwoty powódka opłaca rachunki za mieszkanie (gaz – ok. 700 zł w miesiącach zimowych i 300 zł w miesiącach letnich, 160 zł – rachunki za energię elektryczną, 270 zł – rachunki za wodę, 50 zł – rachunek za telefon).

Powódka w 2018 r. została poinformowana przez pozwanego o zadłużeniu mieszkania przy ul (...). W późniejszym okresie Z. C. dowiedziała się także o zaciągniętych przez małżonka kilku zobowiązaniach finansowych. B. C. zaciągnął bowiem w Banku (...) w dniu 30 czerwca 2015 r. kredyt na kwotę 34.000 zł w (rata ok. 630 zł), w dniu 11 listopada 2015 r. kredyt na kwotę 12.000 zł, i w dniu 8 kwietnia 2016 r. kredyt na kwotę 3.421 zł.

Początkowo pozwany spłacał swoje zobowiązania finansowe. Jednakże na początku 2018 r. dowiedział się, iż opłaty za czynsz do spółdzielni nie są realizowane automatycznie przez Bank i z tego względu powstało zadłużenie (w wysokości ok. 7000 zł). Zadłużenie do wspólnoty mieszkaniowej zostało uregulowane przez syna stron. W styczniu 2018 r. komornik zajął konto pozwanemu i zaczął potrącać mu z emerytury ok. 700 zł miesięcznie.

Pozwany zaciągnął łącznie kilka kredytów, nie informował powódki o zaciągniętych zobowiązaniach. Aktualnie pozwany otrzymuje emeryturę przekazem pocztowym zaadresowanym na jego syna. A. C. z emerytury pozwanego spłaca jego zadłużenia, opłaca rachunki za mieszkanie i przekazuje ojcu pozostałą kwotę ok. 500-600 zł.

Pomiędzy małżonkami nie ma konfliktu, B. C. i Z. C. rozmawiają ze sobą. Powódka czasami przychodzi do pozwanego zrobić większe pranie.

Dowód:

- Zeznania pozwanego B. C. – k. 63.
- Informacja o zmianie harmonogramu spłaty kredytu – k. 15-17.

- Rachunki – k. 18-23, 30-35.

-

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest częściowo zasadne.

Przedstawiony stan faktyczny był praktycznie bezsporny, w związku z czym Sąd ustalił okoliczności w oparciu o dowody z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, zeznania powódki i pozwanego, albowiem korespondowały ze sobą wzajemnie się uzupełniając. Sąd przyjął za wiarygodne dowody w postaci dokumentów złożonych przez powódkę do akt sprawy, albowiem nie było podstaw do ich podważenia. W szczególności jednak żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności ani prawdziwości treści w nich zawartych.

Przechodząc do rozważań prawnych należy w pierwszej kolejności zauważyć, że ustrój małżeńskiej ustawowej wspólności majątkowej ma na celu wzmocnienie rodziny oraz zapewnienie jej ustabilizowanej bazy materialnej i najpełniej realizuje zasadę równych praw obojga małżonków w dziedzinie stosunków majątkowych stanowiących materialną podstawę funkcjonowania rodziny. Zasadą jest obowiązywanie takiego reżimu majątkowego w każdym małżeństwie, chyba że małżonkowie zawierali umowy majątkowe małżeńskie. Małżonkowie mogą w drodze umownej znieść wspólność majątkową małżeńską.

Zgodnie z treścią art. 52 § 1 k.r.o. z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać ustanowienia przez sąd rozdzielności majątkowej.

Należy zauważyć, że pojęcie "ważne powody" nie zostało zdefiniowane w ustawie. W judykaturze Sądu Najwyższego wskazano, że ważne powody to sytuacja pociągająca za sobą naruszenie lub poważne zagrożenie interesu majątkowego jednego z małżonków i z reguły także dobra rodziny. Jako ważne powody wskazywane są między innymi: trwonienie przez jednego małżonka wspólnego majątku (hulaszczy tryb życia, alkoholizm, rażąco niegospodarne zachowanie), zaciąganie długów, które mogą być egzekwowane z majątku wspólnego, nieprzyczynianie się do powiększania majątku wspólnego przez uchylanie się od pracy, zatrzymanie majątku wspólnego dla siebie i niedopuszczanie drugiego współmałżonka do korzystania z niego, separacja faktyczna, która uniemożliwia współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym.

Regułą jest, że wspólność ustaje z datą orzekania, natomiast nadanie orzeczeniu skutku wstecznego powinno mieć miejsce wyjątkowo, po rozważeniu zarówno interesów rodziny i obojga małżonków, jak i interesów wierzycieli każdego z nich (por. wyroki SN z dnia 3 lutego 1995 r., II CRN 162/94, OSNC Nr 6, poz. 100 oraz z dnia 17 stycznia 1997 r., II CKU 31/96, Prok. i Prawo Nr 6, poz. 29). Zniesienie wspólności majątkowej małżeńskiej z datą wsteczną może przy tym nastąpić tylko wtedy, jeżeli ważne powody, o jakich mowa w art. 52 k.r.o., istniały już w tej wcześniejszej dacie. Z takim ważnym powodem mamy do czynienia wtedy, gdy małżonkowie od dawna żyją w faktycznym rozłączeniu, brak jest między nimi współdziałania i zgody w prowadzeniu działalności gospodarczej bądź też w sytuacji, gdy z powodu separacji faktycznej niemożliwie jest już współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym. Jednakże stan separacji małżonków, nie może mieć charakteru przejściowego, lecz winien stanowić skutek trwałego rozkładu pożycia małżonków. (por. wyrok SN 14.01.2005, III CK 112/04, Lex 602707, wyrok SN z 15 grudnia 2000 r., IV CKN 200/00, Lex 536992; wyrok SN z 13 stycznia 2000 r., II CKN 1070/98).

Podkreślić także należy, iż ciężar wykazania ważnych powodów uzasadniających sądowe ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej, spoczywa na stronie powodowej, zgodnie z treścią art. 6 k.c.

Przedmiotem oceny Sądu w niniejszej sprawie stało się więc ustalenie, czy wystąpiły ważne powody uzasadniające ustanowienie rozdzielności majątkowej pomiędzy stronami oraz, czy zachodzi wyjątkowy wypadek przemawiający za ustanowieniem tej rozdzielności z dniem wcześniejszym niż data wytoczenia powództwa.

W ocenie Sądu zachodzą przesłanki ustanowienia rozdzielności majątkowej między stronami z dniem 1 czerwca 2015 r., tj. dniem wcześniejszym niż data wytoczenia powództwa. W tej dacie bowiem strony żyły już w rozłączeniu i każda z nich sama podejmowała decyzje finansowe. Małżonkowie nie dzielili się między sobą swoimi dochodami, a każdy z nich utrzymywał się samodzielnie z otrzymywanych przez siebie świadczeń emerytalnych. Małżonkowie po tej dacie podejmowali także samodzielne decyzje dotyczące majątku wspólnego, bez konsultacji ze współmałżonkiem. Pozwany B. C. zaciągał bowiem po tym okresie liczne zobowiązania o których nie informował powódki. Fakt samodzielnego zaciągnięcia kredytów w ocenie Sadu wypełnia przesłankę ważnego powodu istniejącego przed datą złożenia pozwu.

Jednocześnie jednak analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego, nie wykazała, aby istniały podstawy do ustanowienia rozdzielności majątkowej małżeńskiej z datą wsteczną wskazaną w pozwie tj. od października 1998 r. W ocenie Sądu powódka, pomimo bezspornych okoliczności dotyczących kwestii prowadzenia odrębnych gospodarstw przez małżonków po rozstaniu w 1998 r., nie wykazała, aby ta okoliczność uniemożliwiała zarządzanie wspólnym majątkiem, jak również aby pozwany w tym okresie zaciągał zobowiązania finansowe, dokonywał rozporządzeń wspólnym majątkiem. Powódka nie przedstawiła w tym zakresie żadnego materiału dowodowego. Pozwany także potwierdził, iż powódka w październiku 1998 r. opuściła wspólne mieszkanie, to jednak często odwiedzała go w jego miejscu zamieszkania, sprawdzała o u niego itd. Nadto jest w brak jest jakichkolwiek okoliczności (do dnia 1 czerwca 2015 r.) świadczących, iż pozwany w tym okresie trwał majątek wspólny, zaciągał kredyty bez wiedzy i zgody powódki. Dopiero od czerwca 2015 r. pozwany podejmował nieracjonalne działania finansowe polegające na zaciąganiu zobowiązań finansowych, nie mając na to zgody i przyzwolenia powódki, czemu nie zaprzeczył. Sąd nie znalazł podstaw do ustanowienia rozdzielności majątkowej między stronami od dnia 1 października 1998 r. tj. od dnia wyprowadzki powódki z wspólnego mieszkania stron. Nie można bowiem tracić z pola widzenia, że strony postępowania w 16 kwietnia 2014 r. wspólnie zawarli przez notariuszem umowę darowizny lokali mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...). Strony powzięły zatem bardzo istotną decyzję majątkową. Skoro zatem w tym okresie małżonkowie byli w stanie podejmować tak ważne decyzje dotyczące ich majątku, to trudno było założyć, iż w tym czasie nastąpił pomiędzy nimi całkowity rozkład więzi gospodarczych i doszło do takich trudności we wzajemnej komunikacji, iż nie mogli już wspólnie decydować o swoim majątku.

W niniejszej sprawie, mając na uwadze powyższe rozważania, zniesienie wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej pomiędzy stronami nie pozostaje także w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego (art. 5 k.c.). W tym stanie rzeczy przyjąć należy, że wspólność ustawowa majątkowa małżeńska przestała służyć dobru założonej przez małżonków rodziny z dniem 1 czerwca 2015 r., to jest sprzed daty zaciągnięcia przez pozwanego zobowiązań kredytowych (zob.: wyrok SN z dnia 6 listopada 1972 r., III CRN 250/72).

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd orzekł, jak w sentencji.